



BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul XI nr.130

Octombrie 2008

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Octombrie 2008: evoluție încă pozitivă a principalilor indicatori economici în industrie și construcții; pe un orizont mai lung, există însă semnale de înrăutățire2
<i>Evoluția producției</i>	- Ritm mai alert de creștere a producției industriale; Extindere în continuare a activității de construcții3
<i>Stocuri</i>	- Produse finite: absorbție în industrie; posibilă acumulare în construcții. Disponibil normal de materii prime6
<i>Factori care frânează producția</i>	- Insuficiența cererii – principala cauză de limitare a producției7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Creștere a cererii de forță de muncă în industrie; nouă temperare de ritm în construcții8
<i>Prețuri de producție</i>	- Menținere a tendinței ascendente a prețurilor de producție în industrie; presiuni nesemnificative în construcții9
<i>Investiții</i>	- Extindere în continuare a investițiilor.....10
<i>Profitabilitate</i>	- Deteriorare a profitabilității în industrie; scădere a optimismului în construcții11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>	12
<i>Precizări metodologice</i>	16

*Tendențe
generale*

Octombrie 2008: evoluție încă pozitivă a principalilor indicatori economici în industrie și construcții; pe un orizont mai lung, există însă semnale de înrăutățire

Rezultatele sondajului de conjunctură realizat de BNR pentru luna octombrie relevă expectații favorabile asupra principalilor indicatori din industrie și construcții, dar există indicii de deteriorare a perspectivei în următoarele luni.

Volumul producției își va menține trendul ascendent în ambele sectoare economice analizate, estimările operatorilor industriali indicând chiar posibilitatea unei accelerări de ritm comparativ cu luna septembrie (soldul conjunctural¹ s-a triplat, ajungând la +33 la sută). O traiectorie crescătoare este anticipată și în privința portofoliului total al comenzilor adresate companiilor industriale (evoluție parțial susținută de componenta externă). Această perspectivă s-ar putea însă dovedi prea optimistă, în condițiile în care declarații recente (ulterioare momentului colectării datelor aferente acestui sondaj) indică începerea, încă din luna octombrie, a unei perioade de ajustări ale producției în unele ramuri industriale importante, pe fondul temperării cererii pe plan intern și internațional. În sectorul construcțiilor se estimează o atenuare sezonieră a ritmului de creștere a portofoliului de comenzi.

Stagnarea estimată în luna anterioară pentru stocurile de produse finite industriale pare să aibă un caracter temporar, valoarea negativă a soldului conjunctural din octombrie (-13 la sută) sugerând o nouă diminuare a acestui indicator. În construcții, procesul de acumulare a stocurilor va continua. Disponibilul de materii prime va rămâne la o dimensiune normală, ponderea răspunsurilor de acest tip reprezentând 96 la sută din totalul aferent celor două sectoare economice.

Principalii factori de frânare a bunei desfășurări a procesului de producție în industrie și construcții rămân insuficiența cererii (invocată de 25 la sută dintre respondenți), evoluția cursului de schimb și dificultățile în încasarea contravalorii producției vândute.

În luna octombrie va avea loc o extindere a personalului din industrie, soldul conjunctural revenind la valori semnificativ pozitive (21 la sută, față de numai 2 la sută în luna anterioară). În construcții însă, probabil sub influența factorilor sezonieri, persistă semnalele cu privire la temperarea ritmului de creștere a numărului de salariați. Mai mult de jumătate din totalul managerilor intervievați nu vor opera modificări în dimensiunea personalului angajat.

Traectoria ascendentă a prețurilor producției industriale va continua și în luna octombrie, însă reducerea soldului conjunctural cu circa 6 puncte procentuale față de septembrie (până la +28 la sută) face puțin probabilă o accelerare a dinamicii. În construcții se anticipează presiuni inflaționiste moderate, majoritatea răspunsurilor indicând stabilitatea prețurilor.

În luna octombrie, ambele sectoare analizate anticipează înregistrarea unor noi acumulări de capital, soldurile conjuncturale menținându-se consistente și la niveluri comparabile cu cele din luna septembrie. Rata profitabilității va înregistra probabil o deteriorare în industrie, soldul opiniilor coborând la -12 la sută. Perspectivele rămân însă favorabile în construcții, reducerea de peste 3 ori a soldului conjunctural comparativ cu luna septembrie (până la +9 la sută) sugerând totuși posibilitatea atenuării dinamicii indicatorului.

¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Ritm mai alert de creștere a producției industriale; extindere în continuare a activității de construcții

În luna octombrie, portofoliul total al comenzilor adresate companiilor industriale se va majora, soldul pozitiv al opiniilor acumulând încă 4 puncte procentuale, până la 19 la sută. Menționăm însă probabilitatea ca traiectoria efectivă să aibă o pantă mai puțin abruptă comparativ cu cea estimată, întrucât semnalele emise în cursul celei de-a doua jumătăți a lunii octombrie indică faptul că industria românească începe să resimtă efectele turbulențelor internaționale. În sectorul construcțiilor se anticipează o atenuare a creșterii portofoliului, evoluție de natură sezonieră, sugerată de reducerea soldului conjunctural la mai puțin de o treime din nivelul lunii anterioare (până la +16 la sută). Circa 37 la sută dintre managerii intervievați nu estimează modificări ale acestui indicator.

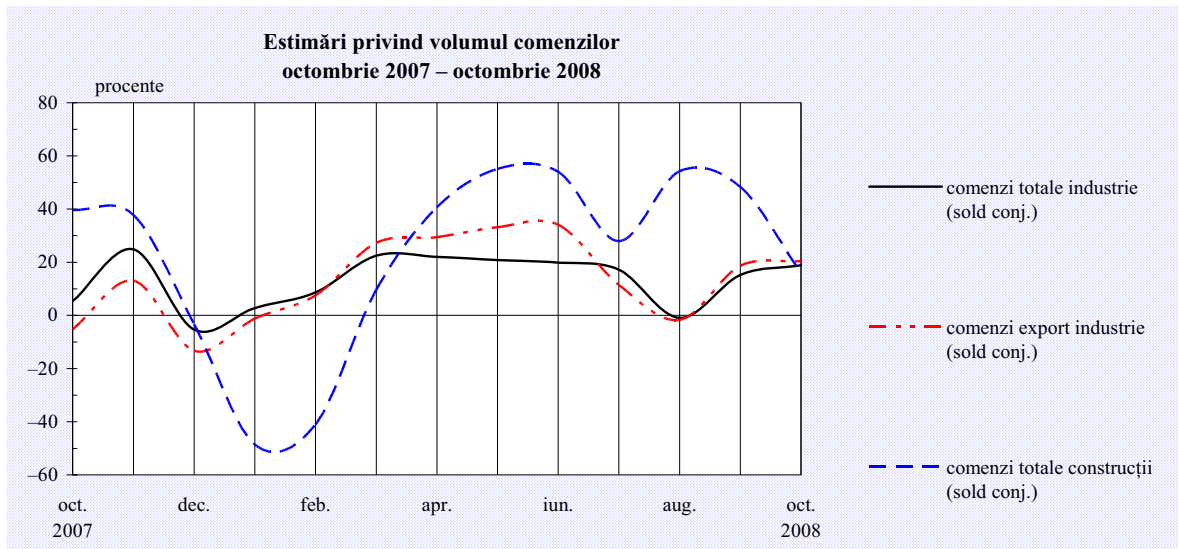
Traietoria ascendentă a volumului total al comenzilor în industrie va fi susținută de industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și de industria de mijloace de transport (soldurile conjuncturale au depășit și în luna octombrie 60 la sută). Evoluții de sens contrar sunt anticipate în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal (pe fondul restrângerii cererii) și în industria materialelor de construcții (solduri conjuncturale de -37 și respectiv -40 la sută).

Evoluții în industrie	Sep. 2008	Oct. 2008
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	82%	81%

O evoluție similară se estimează și în cazul comenzilor pentru export adresate companiilor industriale (sold conjunctural: +20 la sută). Stabilitatea indicatorului este întrevăzută de circa 37 la sută dintre respondenți.

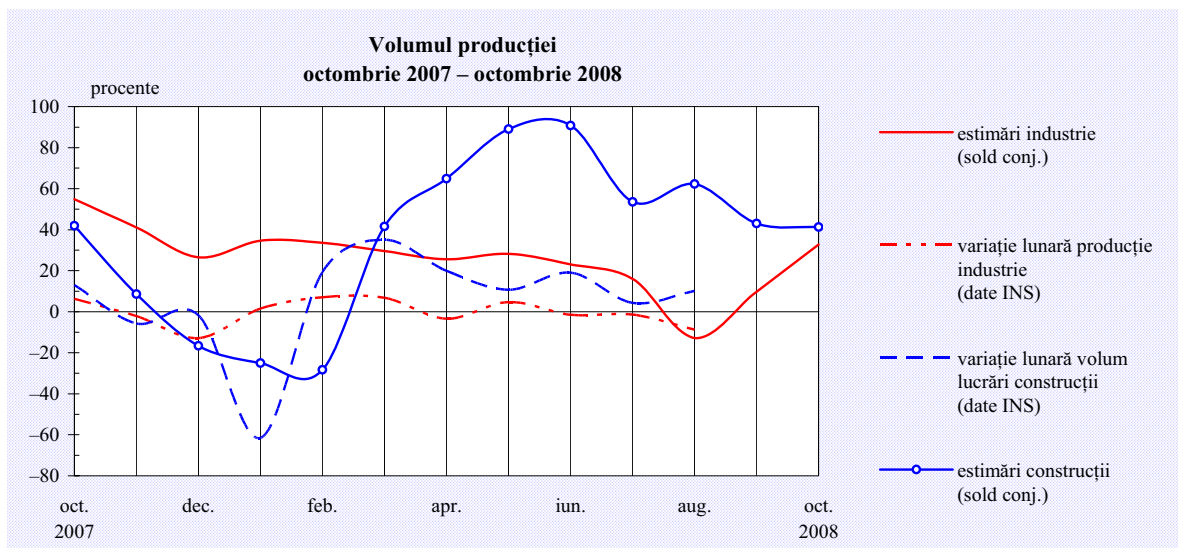
Și în cazul acestui indicator, opiniile cele mai optimiste au fost formulate de respondenții din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și din industria de mijloace de transport (solduri conjuncturale de peste 60 la sută). Industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal se va confrunța și în luna octombrie cu o ușoară diminuare a comenzilor externe (-27 la sută).

Volumul total al comenzilor: industrie ➔ construcții: dinamică în scădere



Volumul producției își va menține trendul ascendent în ambele sectoare economice analizate, estimările operatorilor industriali indicând chiar posibilitatea unei accelerări de ritm comparativ cu luna septembrie (soldul opiniilor s-a triplat, ajungând la +33 la sută). Ca și în cazul estimărilor privind portofoliul comenzilor, considerăm că expectațiile privind acest indicator ar trebui privite cu prudență. Nu se întrevăd modificări ale producției în opinia a 31 la sută dintre participanții la sondaj.

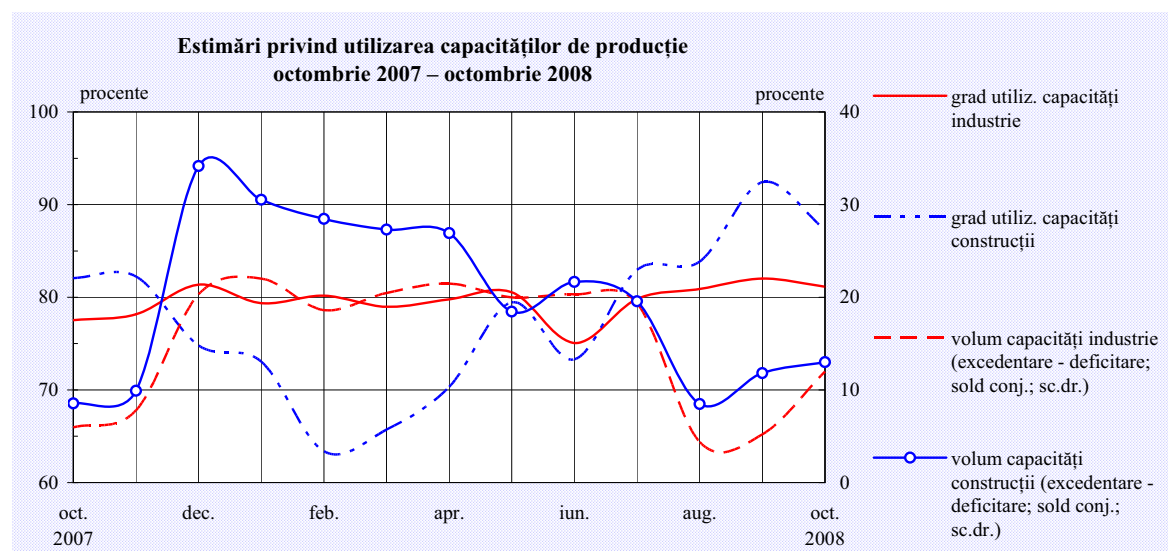
Volumul producției: industrie ➔ construcții ➔



Dinamizarea producției industriale se va datora în principal: (i) intensificării activității din sectorul extractiv, industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari și din activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice, termice, a gazelor și a apei calde (solduri conjuncturale cuprinse între +54 și +80 la sută), dar și (ii) creșterii în continuare a producției din industria mijloacelor de transport (+85 la sută) – precizăm însă că perspectiva sugerată de nivelul ridicat al acestui din urmă sold conjunctural nu încorporează decizia recent adoptată de principalul producător auto de a întrerupe activitatea în ultimele două zile ale

lunii octombrie, în vederea adaptării programului de producție la noile dimensiuni ale cererii. Anticipații negative sunt mai frecvente în industria materialelor de construcții (sold al opiniilor: -39 la sută), dar și în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, în contextul ajustărilor de producție anunțate de managerii unor companii importante din acest sector (sold conjunctural: -25 la sută).

Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție se va menține ridicat în ambele sectoare economice (81 la sută în industrie și 87 la sută în construcții). Operatorii industriali cu cele mai bune performanțe aparțin îndeosebi industriei textile, de confecții, pielărie și încălțăminte, activității de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi, dar și industriei mijloacelor de transport (în acest din urmă caz, estimarea unui grad de utilizare de 94 la sută este probabil prea optimistă – a se vedea mențiunea de mai sus privind ultimele semnale de diminuare a producției).



Grad înalt de utilizare a capacităților de producție

Anticipațiile privind disponibilul de capacități de producție în industrie și construcții indică un nivel adecvat al dotărilor în 86 la sută dintre companiile analizate. Soldul pozitiv al opiniilor s-a majorat până la 12 la sută.

Cele mai ferme opinii în sensul unui volum suficient al capacităților de producție au fost formulate de respondenții din industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții, industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria alimentară și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi (ponderile variază între 95 și 100 la sută). Capacități excedentare se vor înregistra îndeosebi în industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal (în contextul deciziei de restrângere a producției, adoptată de o serie de companii importante de profil), dar și în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (sold conjunctural: +43, respectiv +56 la sută).

Stocuri

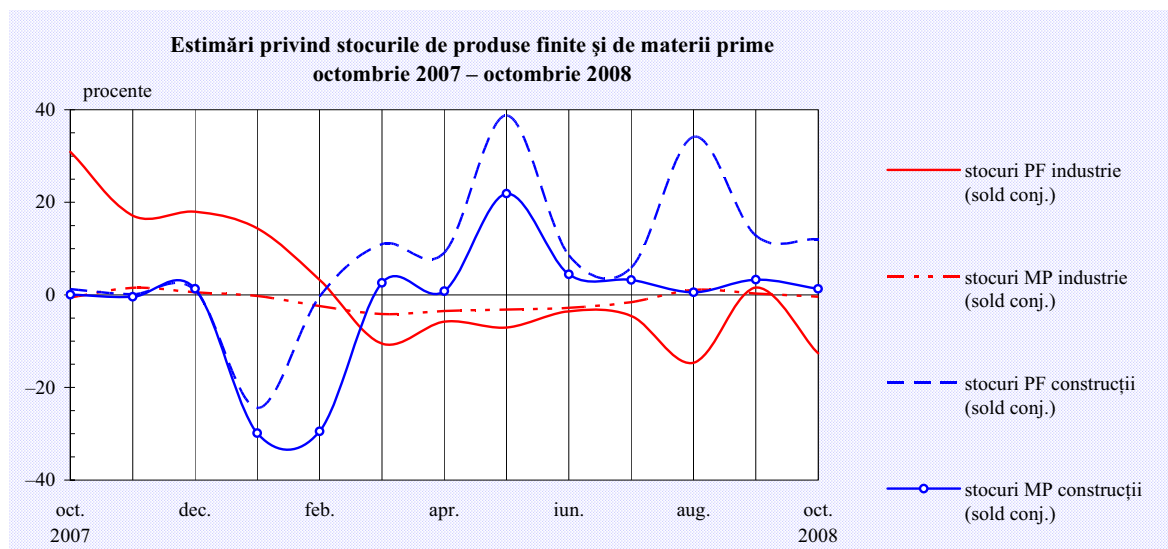
**Produse finite: absorbție în industrie; posibilă acumulare în construcții.
Disponibil normal de materii prime**

Stagnarea anticipată în luna anterioară pentru stocurile de produse finite industriale pare să aibă un caracter temporar, valoarea negativă a soldului conjunctural din octombrie (-13 la sută) sugerând o nouă diminuare a acestui indicator. Procesul de creștere a stocurilor în construcții va continua, soldul opiniilor plasându-se la un nivel similar lunii precedente (+12 la sută). Peste jumătate din numărul total al respondenților anticipează menținerea disponibilului la nivelul lunii septembrie.

Evoluții în industrie	Sep. 2008	Oct. 2008
Stocurile de produse finite	↗	↘
Stocurile de materii prime	↗	↘

Revenirea pe trend descendent a stocurilor de produse finite se va datora în special absorbției estimate de companiile din industria mijloacelor de transport (sold conjunctural: -58 la sută, față de +59 la sută în septembrie), dar și reducerii anticipate în continuare de respondenții din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (-70 la sută). Aproximarea sezonului rece va determina noi acumulări în sectorul extractiv și în activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice, a gazelor și a apei calde (solduri conjuncturale: +47, respectiv +51 la sută). Nu se preconizează modificări ale stocurilor de produse finite în 82 până la 88 la sută dintre companiile din industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice, industria materialelor de construcții și din industria de mașini și echipamente, de mașini și aparate electrice.

Stocuri PF:
industrie ↘
construcții ↗
Stocuri MP:
normale



Și în luna octombrie, atât industria, cât și construcțiile vor consemna o dimensiune normală a stocurilor de materii prime, ponderea răspunsurilor de acest tip reprezentând 96 la sută din totalul aferent celor două sectoare economice.

Similar intervalului anterior, un nivel normal al stocurilor de materii prime este întrevăzut în majoritatea companiilor din industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal, activitatea de producție, transport și distribuție a energiei electrice și termice, a gazelor și a apei calde (pondera răspunsurilor de acest tip este cuprinsă între 97 și 99 la sută din totalul opiniilor aferente fiecărei ramuri), dar și în toate companiile din industria mijloacelor de transport, industria materialelor de construcții și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi. Stocuri excedentare sunt estimate în continuare în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (sold conjunctural: +64 la sută).

*Factori care
frânează
producția*

Insuficiența cererii – principala cauză de limitare a producției

Similar lunii septembrie, circa 25 la sută dintre participanții la sondaj apreciază că insuficiența cererii reprezintă principalul factor limitativ al producției. Această opinie este dominantă mai ales în industria extractivă, industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal și în industria chimică, de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice (în proporții cuprinse între 50 și 64 la sută), dar este formulată și de 37 la sută dintre companiile de construcții.

În opinia a 7 la sută dintre managerii intervievați, un alt factor cu influență negativă asupra activității de producție este cursul de schimb, incidența acestuia fiind însă semnificativă într-un număr limitat de cazuri – în industria ușoară (31 la sută), industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV (45 la sută) și, la niveluri net inferioare (16-18 la sută), în industria chimică și cea a mijloacelor de transport.

Dificultăți în încasarea contravalorii producției vândute reclamă aproximativ 7 la sută dintre companiile chestionate, cele mai afectate fiind industria extractivă, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV, industria de mașini, echipamente, aparate electrice (ponderile variază între 26 și 45 la sută din totalul fiecărei ramuri). Același factor inhibitor este invocat de 46 la sută dintre întreprinderile de construcții incluse în eșantion.

O altă cauză de frânare a producției, menționată în răspunsurile managerilor intervievați, a fost nivelul ridicat al dobânzilor bancare (6 la sută dintre opinii).

Utilizarea
forței
de muncă

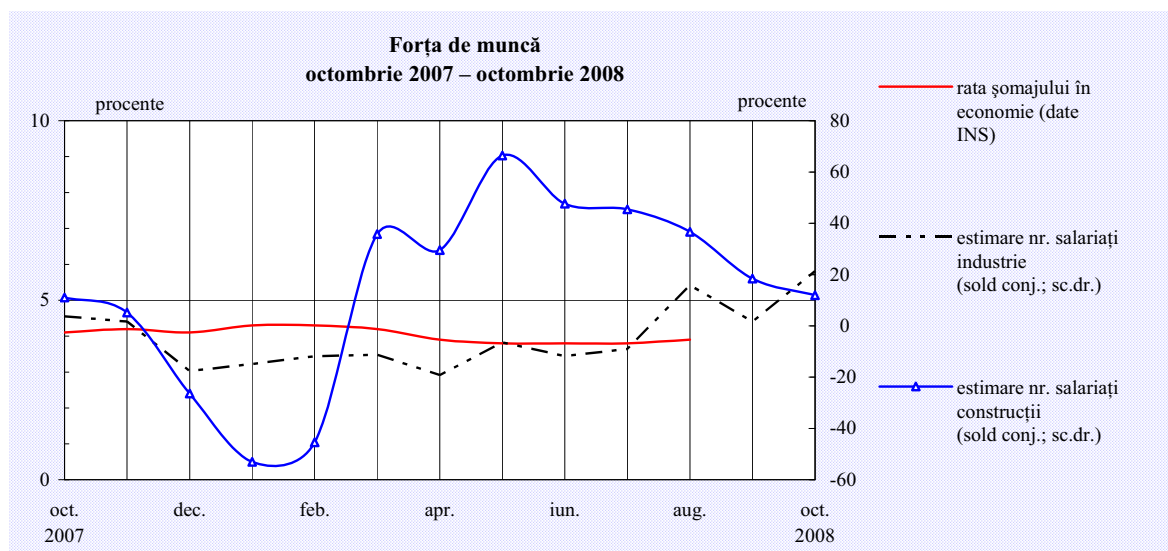
Creștere a cererii de forță de muncă în industrie; nouă temperare de ritm în construcții

În luna octombrie va avea loc o extindere a personalului din industrie, soldul conjunctural revenind la valori semnificativ pozitive (21 la sută, față de numai 2 la sută în luna anterioară). În construcții însă, probabil sub influența factorilor sezonieri, persistă semnalele cu privire la temperarea ritmului de angajare (scădere cu încă 6 puncte procentuale a soldului opiniilor, până la +12 la sută).

Anticipații favorabile extinderii schemelor de personal au fost formulate mai ales în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria mijloacelor de transport și în sectorul energetic (soldurile conjuncturale sunt cuprinse între +23 și +64 la sută). Cea mai mare probabilitate de reducere a numărului de salariați prezintă industria extractivă (sold conjunctural: -26 la sută), însă nu sunt excluse evoluții de sens similar și în industria ușoară, industria chimică și industria mașinilor și echipamentelor și a mașinilor și aparatelor electrice (solduri conjuncturale cuprinse între -9 și -11 la sută).

Stabilitatea indicatorului analizat este anticipată de 85 până la 99 la sută dintre respondenții din industria metalurgică, industria materialelor de construcții, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV și din activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporturi.

Numărul
de salariați:
industrie ↗
construcții:
decelerare
de ritm

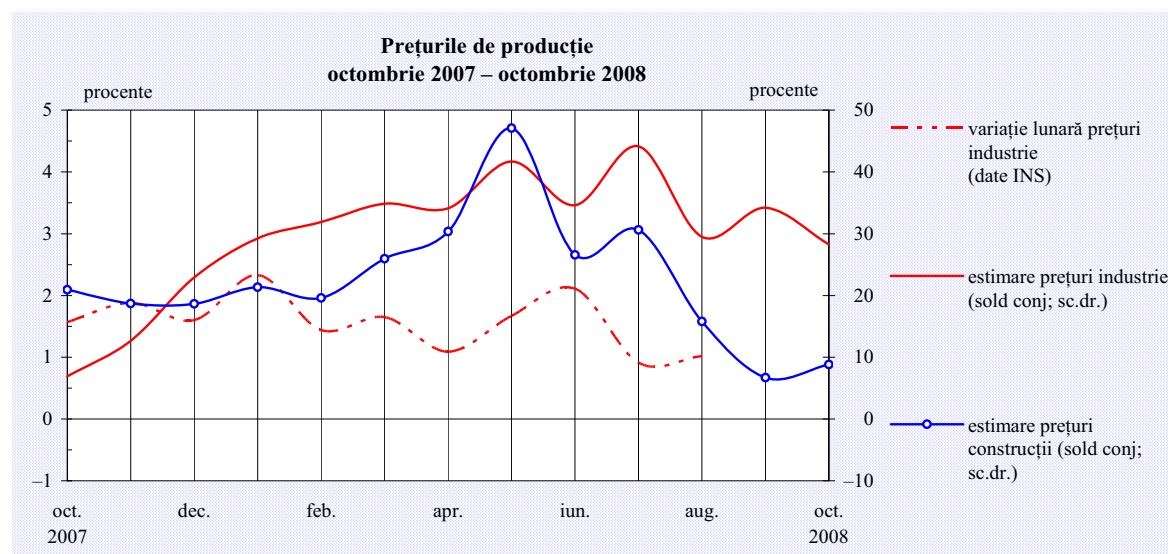


Menținere a tendinței ascendente a prețurilor de producție în industrie; presiuni ne semnificative în construcții

Traectoria ascendentă a prețurilor producției industriale va continua și în luna octombrie, însă reducerea soldului conjunctural cu circa 6 puncte procentuale față de septembrie (până la +28 la sută) face puțin probabilă o accelerare de dinamică. În construcții se anticipează presiuni inflaționiste moderate (sold al opiniilor de 9 la sută), majoritatea răspunsurilor (circa 86 la sută) indicând stabilitatea prețurilor.

Opiniile favorabile creșterii prețurilor sunt dominante în special în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (sold conjunctural: 67 la sută), în industria metalurgică (42 la sută) și în industria mijloacelor de transport (aproximativ 59 la sută). Majorări de prețuri sunt posibile și în industria alimentară, însă diminuarea în continuare a soldului conjunctural (cu 11 puncte procentuale față de luna septembrie, până la 14 la sută) semnalează aplatizarea ritmului de creștere ca urmare a redresării ofertei de produse agricole după șocul advers din anul 2007.

Reduceri de prețuri ar putea fi operate în industria extractivă (sold al opiniilor de -17 la sută) și, mai ales, în industria chimică (-24 la sută); în ambele cazuri evoluția prețului petrolului pe plan extern constituie o explicație plauzibilă. În favoarea stabilității prețurilor s-au pronunțat 90 până la 100 la sută dintre respondenții din industria materialelor de construcții, producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă, activitatea de edituri, poligrafie și reproducere a înregistrărilor pe suporti, industria de mijloace ale tehnicii de calcul și aparatură electronică.



Ritm de creștere a prețurilor de producție: industrie ↗ construcții: creștere marginală

Investiții

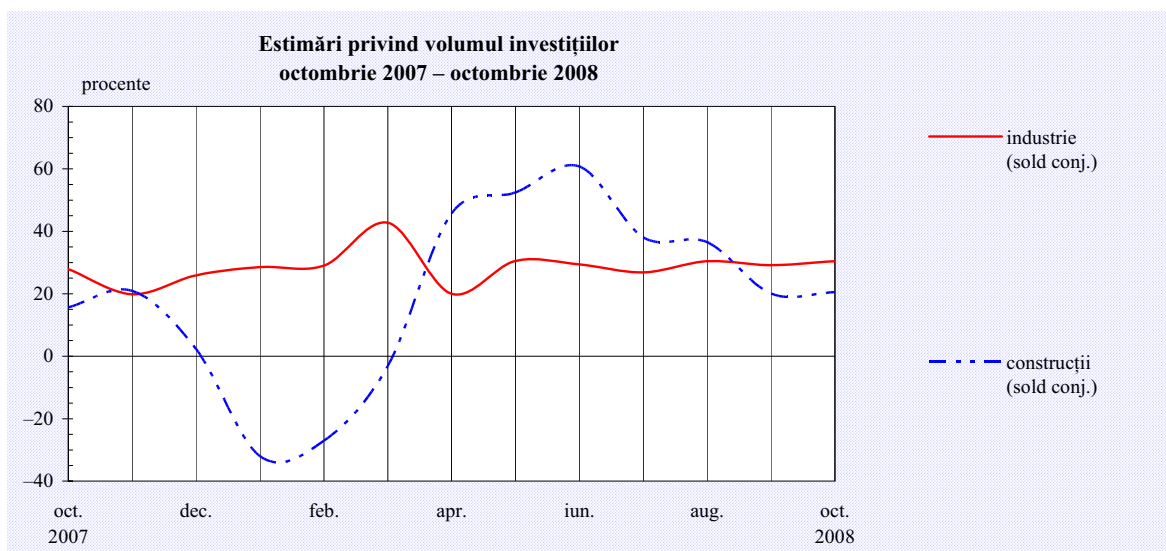
Extindere în continuare a investițiilor

În luna octombrie, ambele sectoare analizate anticipează înregistrarea unor noi acumulări de capital, soldurile conjuncturale rămânând consistente și la niveluri comparabile cu cele din luna septembrie (30 și respectiv 20 la sută).

Un efort investițional semnificativ se anticipează în industria extractivă, industria materialelor de construcții, industria mijloacelor de transport și în sectorul energetic, soldurile conjuncturale corespunzătoare variind între 49 și 67 la sută; în ultimele două cazuri, este posibilă chiar accentuarea efortului investițional, soldurile curente fiind sensibil superioare celor din luna septembrie (cu 10 și respectiv 32 puncte procentuale).

Un volum constant al investițiilor au indicat majoritatea companiilor din industria alimentară, industria ușoară, industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari, industria chimică și din industria materialelor de construcții (procentele au variat între 70 și 97 la sută).

Investiții:
industrie ↗
construcții ↗

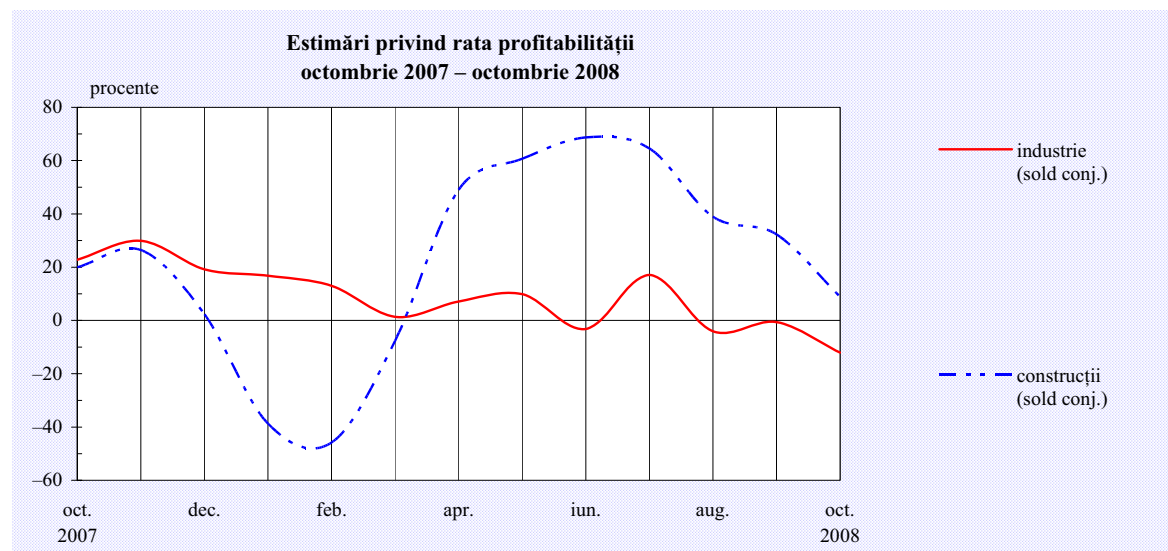


Deteriorare a profitabilității în industrie; scădere a optimismului în construcții

Rezultatele sondajului din luna octombrie sugerează o diminuare a performanței economice a companiilor industriale, soldul opiniilor coborând la -12 la sută. Perspectivele rămân însă favorabile în construcții, reducerea de peste 3 ori a soldului conjunctural comparativ cu luna septembrie (până la +9 la sută) sugerând totuși posibilitatea atenuării dinamicii indicatorului.

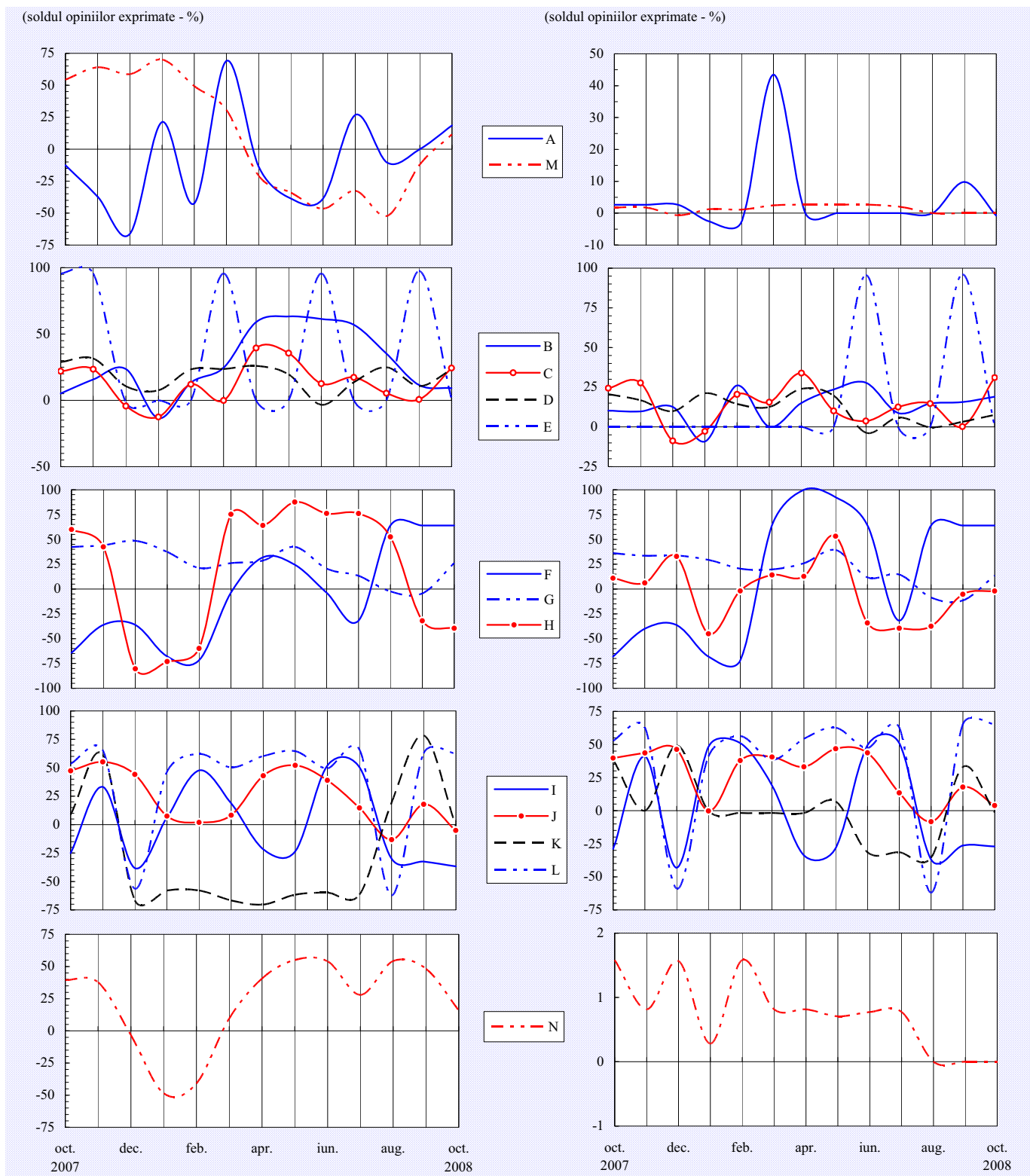
Tendința de scădere a profitabilității în sectorul industrial a fost imprimată în principal de: (i) industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratare a combustibililor nucleari (sold conjunctural de -67 la sută, probabil pe fondul accentuării mișcării descendente a prețului petrolului pe piața internațională); (ii) industria materialelor de construcții (sold al opiniilor de circa -54 la sută, posibil pe fondul indiciilor cu privire la încetinirea activității în construcții) și (iii) industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal (-35 la sută).

O evoluție pozitivă a profitabilității se anticipează mai ales în industria mijloacelor de transport (sold conjunctural de +48 la sută, un posibil factor explicativ fiind lansarea noului model Dacia Sandero și *face lifting*-ul operat la modelele anterioare) și în industria ușoară (sold al opiniilor de 34 la sută).



Evaluarea volumului comenzilor totale

Evaluarea volumului comenzilor pentru export



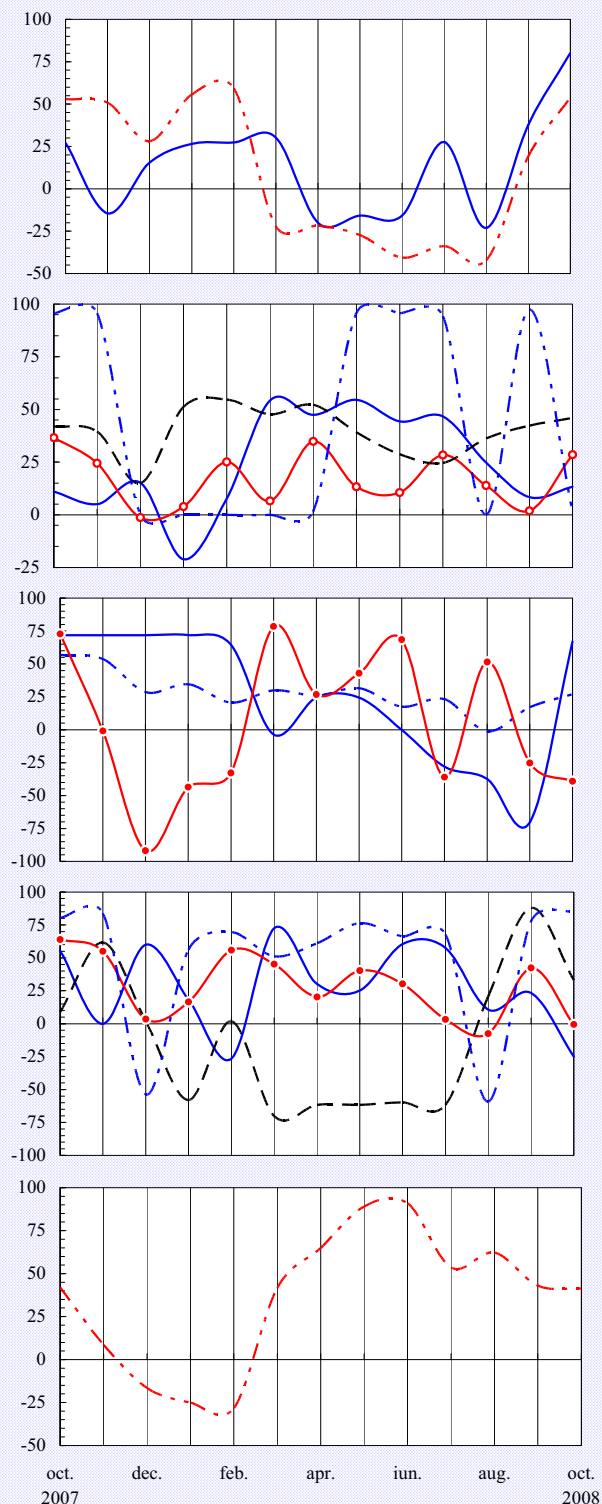
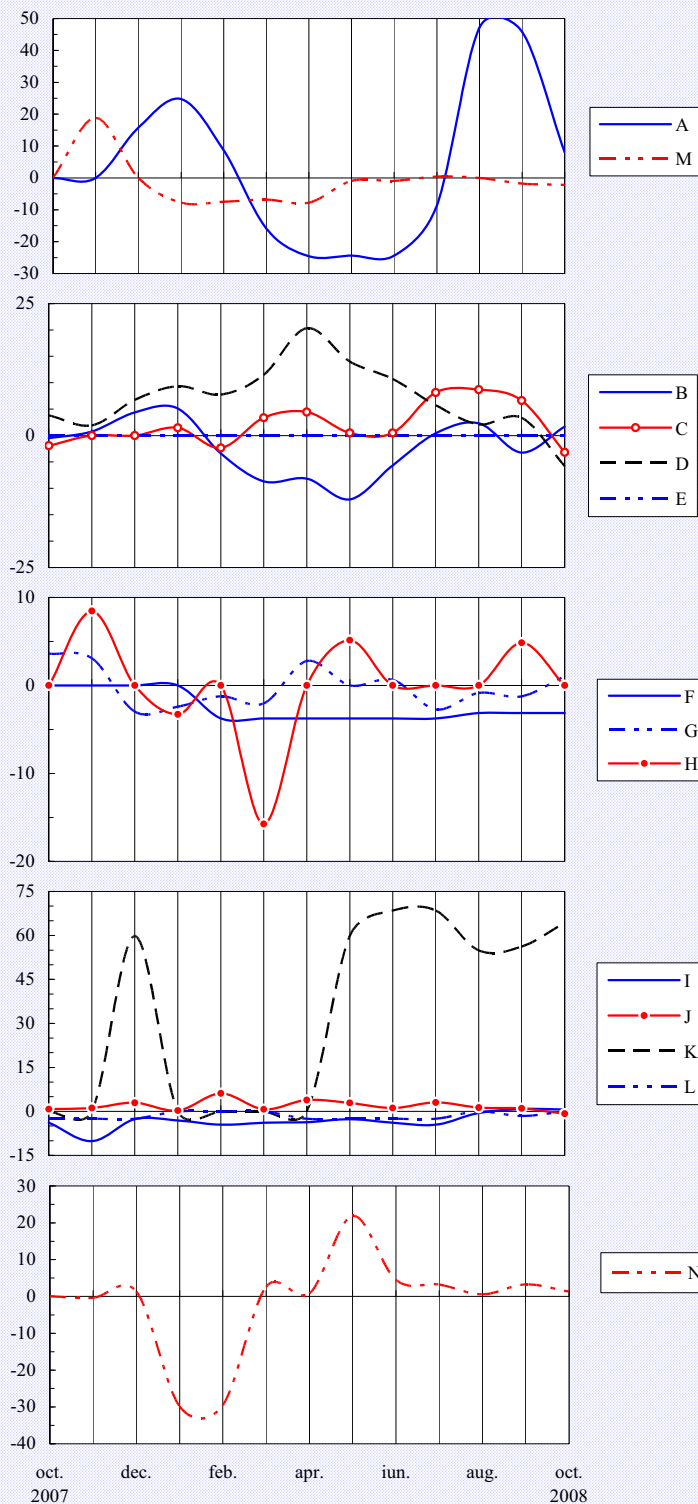
Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

Tendența preconizată a producției

(soldul opiniilor exprimate - %)

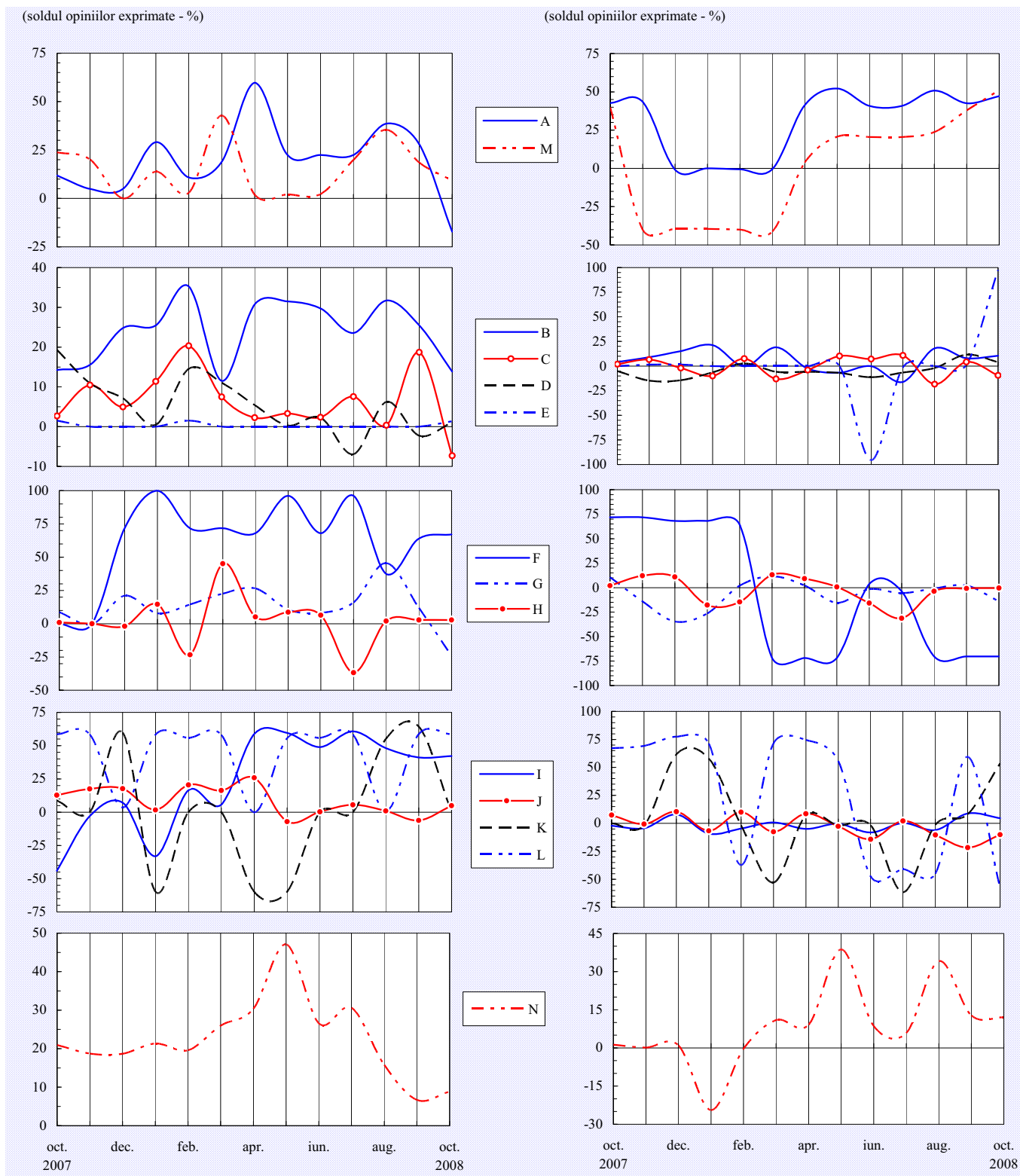
(soldul opiniilor exprimate - %)



Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

Evaluarea stocurilor de produse finite



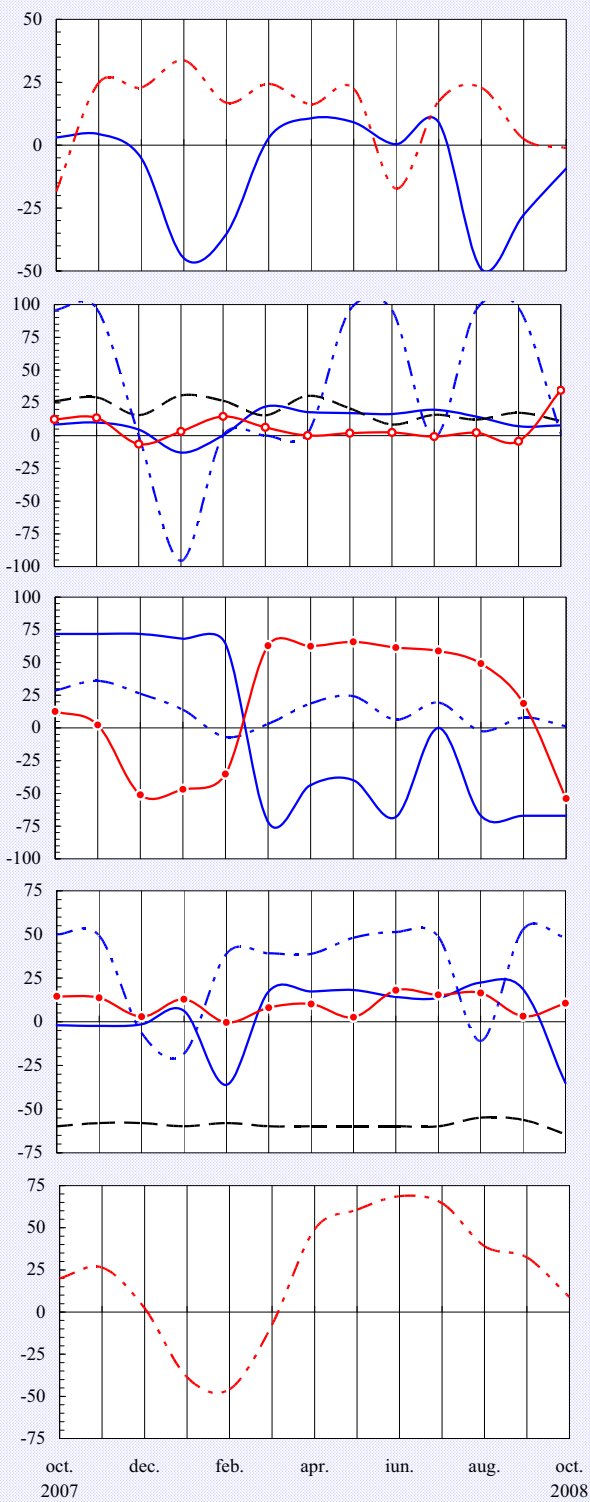
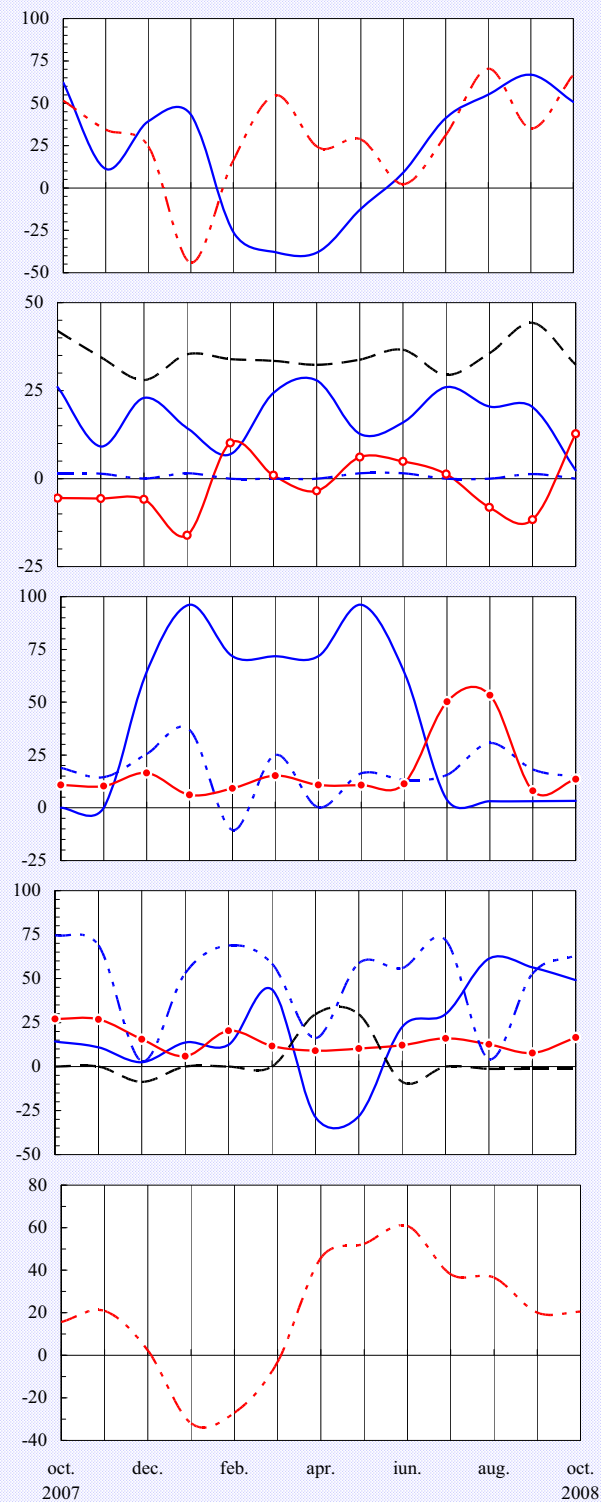
Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

(soldul opiniilor exprimate - %)

(soldul opiniilor exprimate - %)



Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și se bazează pe un eșantion național reprezentativ la nivel județean (atât ca pondere, cât și ca structură pe ramuri). Începând cu luna august 2005, componența eșantionului a fost extinsă, numărul unităților selectate fiind în prezent de circa 420.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

- A** - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;
- B** - alimentară și băuturi; produse din tutun;
- C** - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;
- D** - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;
- E** - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;
- F** - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;
- G** - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;
- H** - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;
- I** - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;
- J** - mașini și echipamente; mașini și aparate electrice;
- K** - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;
- L** - mijloace de transport;
- M** - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;
- N** - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru agregarea datelor la nivel național, criteriul de ponderare utilizat este cifra de afaceri la data de 31 decembrie a anului anterior.

Notă

*Redactarea buletinelui a fost finalizată la data de 28 octombrie 2008.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinelui au fost realizate
de Direcția Studii Economice, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>